

ÄMNE: Socialt arbete, C-kurs

HANDLEDARE: *Jorge Calbucura*

SAMMANFATTNING: Denna studie handlade om personal på ett gruppboende för ensamkommande asylsökande flyktingbarn. Den hade syftet att undersöka professionalitet, inre och yttre påverkan i personalens möte med barnen samt att utröna vilken kompetens som behövs för att arbeta inom detta område. De frågeställningar som framtoogs behandlade riktlinjers och relationers påverkan på mötet med barnen, personalens syn på professionalitet är och vad som är professionalitet i deras arbete samt deras syn på kompetens. Den tidigare forskningen var koncentrerad till studier där fokus ligger på förståelsen för det sociala arbetet och dess påfrestningar. De teoretiska utgångspunkterna var professionalitet, etnicitet, interkulturellt socialt arbete och konsekvenspedagogik där etnicitet främst inriktar sig på identitetskonstruktion. Metoden som valdes var kvalitativa halvstrukturerade djupintervjuer med personal på ett kommunalstyrt gruppboende för ensamkommande asylsökande flyktingbarn. Valet av metod byggde på att få insikt i personalens känslor och uppfattningar om arbetet. En intervjumall utarbetades i teoretiska block. Analysen utformades i ett hermeneutiskt perspektiv med meningskoncentrering som metod för att lyfta fram det essentiella i respondenternas svar. Studien visade att professionalitet inte är helt enkelt att definiera, särskilt inte i förhållande till sina egna känslor samt att kompetens inom detta yrke är svårt att läsa sig till, det är de personliga egenskaperna som avgör om man kan göra ett bra arbete i personalgruppen och mot barnen. I det avslutande kapitlet diskuterades kommunens ansvar och engagemang samt framtida forskningsmöjligheter inom ämnet.

NYCKELORD: Ensamkommande flyktingbarn,
professionalitet, socialt arbete, kompetens

TITEL: DET GÄLLER ATT VARA EN BRA
MÄNNISKA – en studie om personal
på ett boende för asylsökande ungdomar

FÖRFATTARE: Anton Nilsson

DATUM: Januari 2009

Tack

Jag skulle vilja rikta ett stort tack till asylboendets personal för att de ställde upp som respondenter till min studie. Ett extra tack också till boendets chef för att han hjälpte mig med att ordna tid och respondenter till intervjuerna. Jag skulle också vilja tacka min handledare för hans hjälp och stöd.

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
1.1 Syfte	3
1.2 Frågeställningar	3
1.3 Definitioner	3
1.3.1 Flykting/konventionsflykting	3
1.3.2 Kvotflykting	4
1.3.3 Dublinförordningen	4
1.3.4 Skyddsbehövande	5
1.3.5 Asylsökande barn	5
1.4 Mental hälsa	5
1.5 Sammanfattning	6
2. Tidigare forskning	6
2.1 Internationellt	7
2.2 Sverige	8
2.3 Sammanfattning	9
3. Teoretiska utgångspunkter	10
3.1 Etnicitet	10
3.1.1 Identitetskonstruktion	10
3.1.1.1 Gräns, position och mening	11
3.1.2 Faktorer i skapandet av identiteter	12
3.1.2.1 Politik	12
3.1.2.2 Sociala institutioner.....	13
3.1.2.3 Kultur.....	13
3.2 Professionalitet	13

3.2.1 Socialarbetaren	14
3.2.2 Professionalitet i socialt arbete	14
3.3 <i>Interkulturellt socialt arbete</i>	16
3.4 <i>Konsekvenspedagogik</i>	16
3.5 <i>Sammanfattning</i>	17
4. Material och metod	19
4.1 <i>Forskningsmetod</i>	19
4.2 <i>Urval</i>	20
4.3 <i>Tolkning av data</i>	20
4.4 <i>Etiska överväganden</i>	20
4.5 <i>Validitet och reliabilitet</i>	21
5. Resultat/Analys	22
5.1 <i>Arbetsroll och upplevelse – ”dels är man en slags ställföreträdande förälder”</i>	22
5.2 <i>Professionalitet – ”att jobba med människor kräver att du kan spela en roll”</i>	25
5.3 <i>Flyktingpolitik och yttre påverkan i arbetet – ”man blir ganska besviken på systemet”</i>	26
5.4 <i>Personlig och inre påverkan på arbetet – ”man använder sig själv som instrument”</i>	27
5.5 <i>Yrkeskompetens – ”det gäller att vara en bra människa”</i>	29
6. Diskussion	31
Referensförteckning	
Bilaga - intervjumall	

1. Inledning

Omkring 20 miljoner av världens flyktingar är under 18 år, de lever i flyktingläger runt om i världen. Orsaker till varför barn flyr är splittring av familjen, sexuellt utnyttjande, ofrivillig militärtjänstgöring, fysiskt och psykiskt våld samt fattigdom, svält och miljökatastrofer (UNHCR, 2008). Under 2008 har asylansökningarna från ensamkommande barn ökat kraftigt. Fram till den sista oktober 2008 har 1210 barn ansökt om asyl. Migrationsverket förväntar sig att slutsiffran för året kommer att ligga på cirka 1400 individer, det är då 200 över det beräknade antalet. Migrationsverket förhandlar just nu med kommunerna i Sverige om ett ökat mottagande för att så många som möjligt ska få stanna. Genomsnittstiden för behandling av ett asylärende för ensamkommande flyktingbarn är nu på 186 dagar och den andel som beviljas asyl är 54 %. Antalet mottagande kommuner i Sverige är just nu 126 stycken. Denna ökning av mottagande och boendeplacering gör att kompetenskravet på de socionomer, psykologer med flera som arbetar med ensamkommande flyktingbarn ökar. Det är av stor vikt att utröna om denna kompetens finns hos de som arbetar på boenden idag och om det finns anledning att specialutbilda denna personalgrupp (Migrationsverket, 2008).

Den 1:a juli 2006 skedde en lagförändring som innebär att staten och kommunen gemensamt delar ansvaret för de ensamkommande flyktingbarnen. Kommunen ska ta hand om det praktiska med boende, skolgång och omvårdnad medan staten betalar ut ersättning till kommunerna för denna service. De mottagande kommunerna ska se till att barnet vid ankomst tilldelas en god man som ska se till att barnets rättigheter tillvaratas. Den gode mannen får då ta över föräldrarnas roll som förmyndare och vårdnadshavare. De ensamkommande flyktingbarnen har samma rättigheter som de flyktingbarn som anländer med sina föräldrar. Efter att den gode mannen utsetts får barnet sin asyl beprövad, en offentlig representant utses då för att tala för barnet. Asylprocesser med ensamkommande flyktingbarn har högsta prioritet och ska behandlas så snabbt som möjligt för att asylärendet ej ska dra ut på tiden. Om barnet beviljas uppehållstillstånd placeras det av kommunen i ett familjehem, på gruppboende eller annat lämpligt boende. Om det istället blir avslag på asylprövningen kan ett överklagande göras till Migrationsöverdomstolen. Om beslutet står fast ska barnet skickas tillbaka till hemlandet. Det är dock av stor vikt att barnet tas emot av någon lämplig vid ankomsten till hemlandet, man sänder också en ledsagare för att försäkra sig om att barnet blir bemött på flygplatsen (Migrationsverket, 2008).

1.1 Syfte

Denna studie behandlar professionalitet hos de som arbetar med de ensamkommande barn som blir placerade i gruppboenden runt om i Sverige. Studien vill undersöka arbetsrollen för den personalen samt förstå de påfrestningar som påverkar deras möte med barnen, intresset ligger i att utröna vilka omkringliggande orsaker som gör att mötet får en eller annan utgång. Forskaren vill dessutom undersöka graden av kompetens och kunnande gällande personalens utbildning och erfarenheter inom interkulturellt socialt arbete.

1.2 Frågeställningar

- Påverkar yttre omständigheter såsom riktlinjer och relationer till arbetsgruppen och inre omständigheter såsom känslor och humör negativt och/eller positivt i det dagliga mötet med barnen?
- Vad är professionalitet i relationen ledsagare-klient i arbete med ensamkommande flyktingbarn?
- Och hur ser den personal som jobbar med dessa barn på professionalitet?
- Vilken slags kompetens behövs för att arbeta med ensamkommande flyktingbarn?

1.3 Definitioner

Nedan listas de vanligast förekommande definitionerna i diskursen flyktingar samt de som är relevanta för denna studie.

1.3.1 Flykting/konventionsflykting

Sverige är ett av de 130 länder som skrivit under FN:s flyktingkonvention, eller Genèvekonventionen, som den också heter. Därmed förbinder sig Sverige att ge skydd åt de människor som ansöker om asyl och uppger enligt konventionen giltiga skäl. Den som anses som flykting enligt konventionen är en utlänningen som

- befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller

politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp

- inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, begagna sig av detta lands skydd.

Det finns även särskilda bestämmelser för de flyktingar som anses som statslösa, dessa ser likadana ut förutom att den andra punkten är ändrad till att flyktingen ges skydd eftersom man inte kan eller vill på grund av fruktan återvända till det land man flyr ifrån (Migrationsverket, 2008, UNHCR, 2008). Sverige har även undertecknat och ratificerat deklarationen av de mänskliga rättigheterna som understryker att varje människa har rätt till liv, frihet och personlig säkerhet. Varje människa har också rätt att söka asyl i vilket land han/hon vill (UNHCHR, 2008).

1.3.2 Kvotflykting

Kvotflykting är den som uppfyller de krav som ställs för att definieras som flykting och som också har registrerat sitt flyktingskap hos UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees). Det handlar då om människor som befinner sig på flykt och inte kan få skydd av sitt eget land. Urvalet av de flyktingar som ska presenteras för mottagarstater görs av Förenta Nationerna. FN bestämmer vilka och var de ska presenteras och sedan tar staterna beslut om vilka som ska få skydd. Sverige skickar delegationer som intervjuar de presenterade flyktingarna på plats där de befinner sig, ofta i ett flyktingläger. Under 2008 har delegationer skickats till Thailand, Iran, Indien, Syrien samt Kongo-Brazzaville. Sverige delegerar ut kvotflyktingarna till olika kommuner som får förbereda deras ankomst med boende. Vilken kommun flyktingen hamnar i avgörs bland annat på grund av språk, härkomst, utbildning och hälsotillstånd (Migrationsverket, 2008).

1.3.3 Dublinförordningen

Sverige har anslutit sig till bestämmelserna i Dublinförordningen. Detta medför att flyktingar måste komma till Sverige direkt från deras hemland om de vill söka asyl här. Orsakerna till att en flykting inte har rätt att ansöka om asyl i Sverige är:

- om man fått uppehållstillstånd eller visum i ett annat land som antagit förordningen,
- om man tagit sig illegalt till ett land som antagit förordningen,
- om man redan ansökt om visum i ett land som antagit förordningen,

- om ens familj redan fått uppehållstillstånd i ett annat land som antagit förordningen kan du bli asylprövad i samma land.

Som kontroll tar Migrationsverket fingeravtryck på alla flyktingar över fjorton år som kommer till Sverige och skickar sedan avtrycken till en gemensam europeisk databas, Eurodac. På så sätt kan man kontrollera om flyktingen ansökt om visum i ett annat EU-land. Skulle man som flykting motsäga sig beslutet att söka asyl i ett annat land har Migrationsverket rätt att ta till tvångsåtgärder för att verkställa förflyttningen. Alla beslut går att överklaga till Migrationsdomstolen och det måste göras inom tjugo dagar från det att flyktingen får ta del av beslutet (Migrationsverket, 2008)

1.3.4 Skyddsbehövande

I Sverige finns även bestämmelser som gäller flyktingar som inte går under begreppet konventionsflykting, dessa får istället benämningen skyddsbehövande. Här placeras människor som anses ha starka skäl att vara rädda för dödsstraff eller tortyr samt de som behöver skydd på grund av inre eller yttre väpnade konflikter i sitt land eller hotas av en miljökatastrof. Till denna kategori hör också de personer som får asyl i Sverige på grund av särskilda ömmande omständigheter, till exempel sjukdom eller brist på nödvändig vård i hemlandet (Migrationsverket, 2008).

1.3.5 Asylsökande barn

Migrationsverket bedömer att barn är någon som ej ännu har fyllt 18 år, de flesta kommer hit i sällskap av en vuxen förmyndare. De asylsökande barn som kommer till Sverige har inte skolplikt men de kommuner som ansvarar för barnen ska se till att det finns skolplats om så önskas. Asylsökande barn har samma rättigheter till sjukvård och tandvård som alla andra barn i det svenska samhället, denna service ska utföras av Landstinget som får ersättning av staten för de utgifter som uppkommer i samband med vården (Migrationsverket, 2008).

1.4 Mental hälsa

Ehnholt & Yule (2006) samt Potocky-Tripodi (2002) visar att det är väldokumenterat att flyktingar i allmänhet lider av svåra traumatiska upplevelser med sjukdomssymptom som

PTSD (Post Traumatic Stress Disorder), depression, ångest, paranoia, skuld och sorg som de mest påtagliga och vanligaste. Ehntholt & Yule (2006) pekar dessutom på att förutom dessa finns också sjukdomstillstånd som vanligen drabbar flyktingbarn och barn som upplevt krig. Symptom som sömnsvårigheter, psykosomatiska besvär, undvikande av sociala relationer, problem med uppmärksamhet, rädsla, överberoende samt allmän irriterbarhet. Anders Hjern (2006) i Malmström red., skriver att PTSD hos unga flyktingbarn beskrivs ofta ha tre former; återupplevande, undvikande samt förhöjd vakenhet. Dessa besvär gör att barnen under sin normala skolålder har svårare att få inläringen att fungera. Potocky-Tripodi (2002) visar att återhämtningstiden gällande mental hälsa för flyktingar till ett ”normalt liv” är cirka fem till sju år. För att kunna förkorta denna period krävs av terapeuten eller psykologen kunskap om flyktingens reella bakgrund, konfliktkunskap, medvetenhet om etnicitet och kultur samt att behandlaren måste lära känna personen bakom klienten. Hjern (2006) i Malmström red., visar på en svensk strategi för att förebygga psykisk ohälsa hos flyktingbarn som ges av Allmänna Barnhuset. Här koncentrerar man sig på två utgångspunkter; lite stöd till många eller mycket stöd till ett fåtal. Det kan då handla om strukturella insatser i det förra och djupintervjuer och blodprov i det senare. Andra viktiga saker som nämns är den tidiga introduktionen till sjukvården samt stödjande miljöer i den kommunala verksamheten. Här fokuserar man på att skapa extra resurser inom skola och förskola för att ge barnet tid att anpassa sig och känna trygghet. Även att samtala om traumatiska händelser i en vardagskontext kan påskynda hälsoprocessen. Vickers (2005) beskriver kognitiv beteendeterapi som en behandlingsmetod som nämns för att motverka PTSD hos flyktingbarn.

1.5 Sammanfattning

Det aktuella läget med ökad invandring av ensamkommande flyktingbarn i Sverige samt de nya reglerna och normerna för mottagning av denna målgrupp gör att denna studie är aktuell och relevant. En intressant detalj i hur Migrationsverket ser på ensamkommande flyktingbarns rättigheter i samhället finns i inledningen där man konstaterar att denna målgrupp ska ha samma rättigheter som flyktingbarn som anländer med sina föräldrar. Man kan fråga sig varför Migrationsverket överhuvudtaget behöver göra en sådan förklaring. Varför skulle de inte ha samma rättigheter? Efter att ha förklarat olika benämningar och definitioner i flyktingdiskursen samt givit en genomgång av den mentala påfrestning barnen kan utsättas för och de sjukdomstillstånd flykten kan medföra ska jag nu visa på den forskning som gjorts i ämnet

2. Tidigare forskning

Det finns omfattande forskning som har fokus på de ensamkommande flyktingbarnen, däremot har forskare inte varit lika intresserade av att undersöka de människor som arbetar med att ledsaga de ensamkommande flyktingbarnen in i samhället. Den internationella forskningen har varit mer intresserat av denna aspekt medan det har varit svårt att finna material i en svensk kontext. Här följer en genomgång av en del internationellt material och sammanfattning av Sveriges syn på vilka som ska ansvara för barnens trygghet och utveckling samt hur svenska staten ser på flyktingbarnens orsaker till dåligt psykiskt mående.

2.1 Internationellt

Ravi S. Kohli skriver i artikeln ”*The comfort of strangers: social work practice with unaccompanied asylum-seeking children and young people in the UK*” (2005a) och boken *Social Work With Unaccompanied Asylum Seeking Children* (2007) om socialarbetarens roll i arbetet med ensamkommande flyktingbarn. Kohli intervjuar 34 barn och tjugonio socialarbetarens upplevelser inom det brittiska systemet för mottagning av barnen. Kohli undersöker i artikeln om det i det sociala arbetet med ensamkommande flyktingbarn finns olika synsätt och uppfattningar mellan vanliga påståenden som ”att vad socialarbetare än gör så blir det fel och man får utstå kritik” och en mer konstruktiv syn på det sociala arbetet där man letar efter nya tekniker och kunskaper för att minska felen. Kohli kunde ur svaren utläsa tre steg från det första mötet mellan barnen och socialarbetarna som de senare tyckte var en återkommande gång av relationen. Dessa steg var:

1. *Sammanhang* – där det handlade om den första tiden med att tillfredsställa barnens grundläggande praktiska behov och att ”överleva dagen”.
2. *Samband* – i detta stadium sökte man barnens emotionella tillit, att kunna berätta om sig själva, om vad de varit med om och kunna ”jaga iväg gamla spöken”.
3. *Sammanhållning* – här utvecklade barnet och socialarbetaren tillsammans en grund för ett nytt liv i Storbritannien och man utvecklade en vänskap istället för den tidigare förmyndarkänslan.

Studien förde med sig några viktiga punkter från både socialarbetare och ensamkommande flyktingbarn där man försöker nå en bättre relation. Tillit var det viktigaste från båda håll, men också förståelsen hos socialarbetarna för att det viktigaste i en flyende människas liv är att få tillbaka tryggheten och organisationen i vardagen. Det fanns dock skillnader bland socialarbetare om man fick bra eller dålig kontakt med barnen. Studien kunde utläsa att hos de socialarbetare där tilliten och den emotionella kopplingen var lägst till barnet blev relationen lidande. Dessa socialarbetare blev mer som en vakt än en vän som lotsar in barnen i samhället. Trots alla negativa punkter visade studien att socialarbetarna överlag behandlade barnen bra och gav dem en hjälpsam hand i integrationen. En annan studie av Kohli (2005b) visar ytterligare på behovet av tillit, här i syfte att få så kallade ”*closed book refugees*”, barn som låst sig och inte samtalar med andra, att prata. En annan del som tas upp i denna studie är att socialarbetaren ska kunna svara till både tystnad och ord. Man måste förstå barnet även när det inte pratar.

Potocky-Tripodi (2002) beskriver i en studie ”bästa möjliga” sociala arbete med immigranter och fokuserar på socialarbetarens egna bakgrund där mycket handlar om att se sig själv och reflektera över egna funderingar kring främmandskap och etnocentriska perspektiv. För att kunna utföra ett så bra arbete som möjligt ska man därför själv ställa sig frågor som har med migration och familjebakgrund att göra för att på så sätt komma fram till hur man själv hade agerat som flykting i en främmande situation. Studien ger också en bild av vad för slags kompetenser som krävs för att kunna arbeta på ett bra sätt med immigranter; psykologi, sociologi, antropologi, statsvetenskap, historia, etnicitet, genus och ekonomi. Under dessa kommer till perspektiv inom varje ämne som socialarbetaren ska behärska. Delgado, Jones & Rohani (2005) samt Kohli (2007) fokuserar mer på ”bästa möjliga” behandling av unga flyktingar och bekräftar vikten av kunskap, attityd och kompetens samt vikten av socialarbetarens personlighet samt funktionen i arbetsteamet som en viktig del i arbetet med ensamkommande flyktingbarn samt vikten av bakgrundkunskap.

2.2 Sverige

Hessle (2006) skriver i SOU-rapporten *Asylsökande barn med uppgivenhetsyndrom – ett svenskt fenomen år 2001-2006* om kommunens och sjukvårdens ansvar gällande flyktingbarn i Sverige. Skolan uppges ha en viktig roll i barnets trygghet i deras ostrukturerade vardag. Det ska finnas ett tydligt samarbete mellan socialtjänsten och barn- och ungdomspsykiatri i de

fall där barnen riskerar att fara illa. I rapporten görs också en kvalitativ kartläggning om varför barn mår psykiskt dåligt i sin flykt till ett annat land, kartläggningen är främst fokuserad till vissa länder där barn med uppgivenhetssyndrom kommit från till Sverige men är relevant även i diskussionen om allmänt dåligt psykiskt mående. Resultatet av kartläggningen visar att barnens mående inte beror på odemokratiska maktutövningar eftersom de länder som tas upp (Kazakstan, Azerbajdzjan, Kirgizistan och forna Jugoslavien) inte har styrts särskilt odemokratiskt, inte heller har man kunnat finna bevis för speciella förföljelser av minoritetsgrupper i dessa länder. Man fann heller inte bevis för att det kunde bero på socioekonomisk deprivation eftersom länderna upplevt ett ekonomiskt uppsving på senare år, inte heller hade länderna varit i krig det senaste decenniet. Det fanns heller inga historiska bevis på att uppgivenhet och självmordförsök varit vanliga i barnens kultur. Slutsatsen var att man inte kunde hitta ett enda samband med händelser i barnens hemländer eller i deras kultur för att förklara uppgivenheten.

2.3 Sammanfattning

I Sverige har man koncentrerat sig till att utforska barnens anledningar till flykt istället för att vilja se hur vi bäst kan ta hand om de människor som kommer hit och söker asyl. Den internationella forskningen visar på ett engagemang i att försöka förbättra och utveckla kunskapen om mottagandet av de ensamkommande flyktingbarnen och vilka metoder och bemötanden som är viktiga i den ömsesidiga relationen för att barnen ska känna trygghet. Den internationella forskningen beskriver även karaktären hos socialarbetaren och vilka attribut och kunskaper man behöver för att kunna utföra arbetet på bästa sätt. Det är av stor vikt att vi i Sverige tar del av detta engagemang på grund av den stora ökning vi ser av ensamkommande flyktingbarn som kommer till Sverige. Vilka delar av arbetet är viktiga då? I nästa kapitel görs en genomgång av fyra teoretiska utgångspunkter där jag visar bland annat på vikten av professionalitet och identitetskonstruktion.

3. Teoretiska utgångspunkter

I detta avsnitt visas fyra olika teoretiska utgångspunkter; etnicitet (identitetskonstruktion), professionalism, interkulturellt socialt arbete samt konsekvenspedagogik. Dessa fyra aspekter ska visa på det mångfacetterade yrke som socialarbetare är, vilken påverkan socialarbetaren har på de barn som vi ledsagar in i vårt samhälle samt även utröna vilka slags kompetenser som krävs i arbetet med ensamkommande flyktingbarn.

3.1 Etnicitet

Spencer (2006) beskriver etnicitet som ett uttryck som varit omdiskuterat under lång tid men har på senare år fått en vardagligare användning genom uttryck såsom etnisk, etniska grupper och etnisk rensning. Definitionen av vad etnicitet egentligen är har genom historien visat hur svårt det kan vara att som utomstående att gruppera människor. Ordet etnicitet kommer från grekiskans "ethnikos" som betyder hedning men idag är det mer ett vänligare ord för ras. Cornell & Hartmann (1998) återger Max Weber, den tyske sociologen, som 1968 skrev att människor av samma etnicitet är de som "har en subjektiv uppfattning om ett gemensamt ursprung på grund av likheter i fysik och seder eller minnen av kolonisation och migration, det spelar ingen roll om det inte finns blodsband". Andra definitioner säger att blodsband är det enda som är viktiga, men då handlar det inte om att blodsbandet faktiskt existerar utan om att det finns en uppfattning om att det gör det. I dagens samhälle har definitionen mer gått tillbaka till Weber's, där en etnisk grupp utgörs av deras egen gemensamma uppfattning att de har något gemensamt i sociala och kulturella sammanhang. Utifrån denna diskussion fortsätter debatten om medfött, primordialt, och anpassningsbarhet, circumstantialism.

3.1.1 Identitetskonstruktion

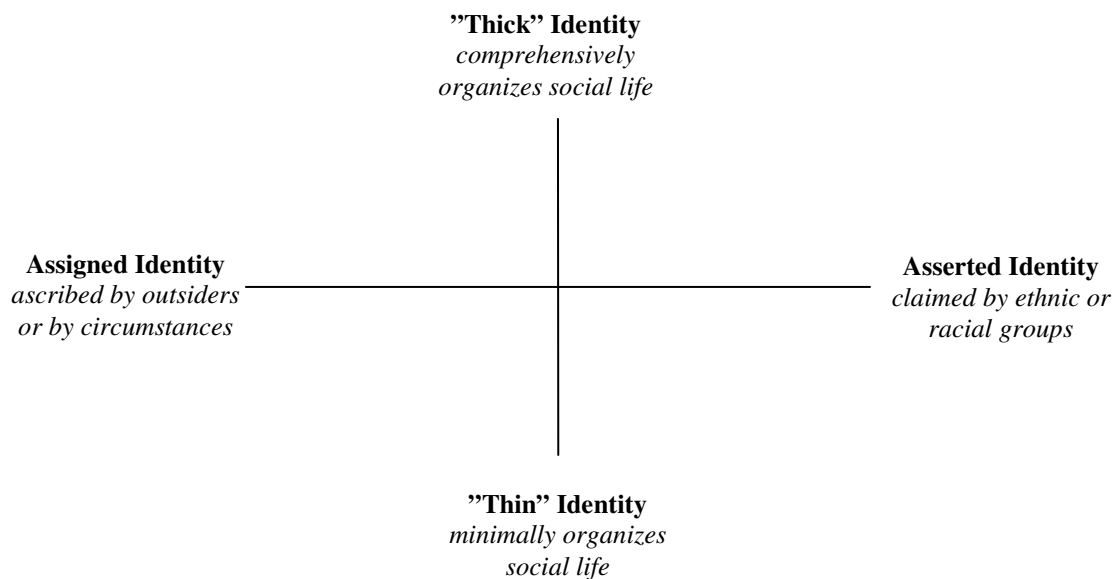
Enligt Cornell & Hartmann (1998) är identitet något som kan konstrueras genom vad andra beskriver en som och/eller hur någon beskriver sig själv. Alltså är en individuell identitet eller en gruppidentitet något som hela tiden förändras i samband med att både den egna uppfattningen och andras uppfattningar förändras över tid. Det finns med andra ord ingenting som kan sägas vara en absolut sanning vad gäller identitet eftersom begreppet är beroende av olika subjektiva perspektiv, som en ömsesidig förändringsprocess. Identitet blir något som ständigt är i förändring beroende på en människas egenuppfattning och de uppfattningar som

finns om honom av andra i närheten, detsamma gäller en grupp människor förutom att den identiteten blir än mer mångfacetterad på grund av de många fler uppfattningar som finns i en grupp.

Cornell & Hartmann påpekar att etnicitet historiskt har haft en funktion för att gruppera människor i olika klasser i ett samhälle där beteende och social organisation har varit två stora faktorer, exempel har funnits och finns i Sydafrika, USA och Rwanda. I dessa exempel är det oftare lätt att se att etnicitet skapas av någon annan än den aktuella gruppen men så behöver inte vara fallet, det är också gruppen som identifierar sig själva. Etnicitet är inte bara en stämpel som påtvingas människor utan identiteter som kan accepteras, bestridas, specificeras, uppfinnas, omdefinieras och så vidare, både ”vi” och ”dom” är involverade. Däremot kan etniska identiteter ta olika uttryck och betyda olika saker i olika sammanhang. Till exempel så var det för de svarta i Sydafrika en form av begränsning i frihet medan det för de nordamerikanska indianerna handlar om att få sin identitet bekräftad för att erkännas och erhålla speciella rättigheter.

3.1.1.1 Gräns, position och mening

Cornell & Hartmann beskriver att en identitet är ett måste för att kunna urskilja vilka som tillhör gruppen och inte ha vissa avgränsningar, till exempel hudfärg, ursprung eller kultur, ibland alla dessa tillsammans. Det viktiga är dock inte vad som åtskiljer utan att det måste finns något som skiljer mellan ”vi” och ”dom”. Positionen visar vilken status eller roll gruppen har i samhället, detta har också en viktig del i att avgränsa ”vi” och ”dom”, här handlar det ofta om makt och inflytande. Meningen med indelning grundas framförallt i att ställa ”vi” mot ”dom” och visa på till exempel godhet och ondska, något som uppmärksammas är att ”vi” nästan alltid poängterar den goda sidan eller något bra som uppnåtts på grund av ”vår” styrka medan ”dom” framställs som onda, feiga eller allmänt konstiga. För att beskriva diskussionen om identitetskonstruktion med symbolisk metod finns Cornell & Hartmann’s figur om variation inom etnisk identitet:



Enligt Cornell & Hartmann (1998) visar den översta identiteten på en stark inverkan på gruppens sociala liv, den vänstra identiteten visar på att gruppen definieras av andra, den undre identiteten visar på liten inverkan på gruppens sociala liv medan den högra identiteten bestäms av den aktuella gruppen. Enligt denna figur kan man positionsbestämma etniska gruppidentiteter genom historien och få en hypotetisk grad av självbestämmande, diskriminering, involvering i samhället och så vidare. En annan indelning för att uppmärksamma likheter och olikheter mellan grupper av människor är att se människors delade intressen, institutioner och kultur. Här visas på grupperns lika beteenden i samhället i form av tre vidspända definitioner av fritid, seder och organisation.

3.1.2 Faktorer i skapandet av identiteter

Som Cornell & Hartmann (1998) påpekar finns det i samhället flera olika faktorer som är framstående i skapandet av *gruppidentiteter*. Till exempel politik, arbetsmarknad, kultur, boende, institutioner och vardagliga erfarenheter. Några utav dem kommer att gås igenom här.

3.1.2.1 Politik

Enligt dem kan alla grupprelationer härledas till en sak; makt. Makten innehas av den regerande gruppen och med dem de resurser som gruppen tillhandahar. Politiken kan skapa identiteter genom lagar och förordningar genom att ge vissa grupper mer förutsättningar och mindre ansvar än andra. En av de viktigaste frågorna inom utanförskap i ett samhälle handlar om medborgarskapet, vad man får och inte får delta i, i ett samhälle. Politiken har en stor

makt att förändra förutsättningar för människor och ofta görs det i form av att skapa utanförskap för vissa grupper i samhället (Cornell & Hartmann, 1998).

3.1.2.2 Sociala institutioner

Sociala institutioner är en del av den vardag som många människor lever i och handlar om saker som skola, religiösa lokaler, banker, och serviceorganisationer. Barn som kommer till ett nytt samhälle lämnar sina sociala institutioner hemma och förlorar då en av sina kopplingar till hemmet. Ett samhälle kan genom sitt hindrande från att tillåta främmande sociala institutioner och andra platser som får nykomlingar att känna trygghet agera för ett utanförskap hos dessa nykomlingar (Cornell & Hartmann, 1998). Sverige däremot bygger sin integration på konformitet. Man ska anpassas och bli en del i samhället genom attityd- och beteendeförändringar (Länsstyrelsen Dalarna, 2005). För att ta ett exempel, en muslimsk ung pojke som är uppfostrad i ett patriarkalt Afghanistan och känner trygghet i sin religion, sin moské och de normer han levt efter hela sitt liv. När han kommer till Sverige kastas han in i ett samhälle där normerna är tvärtom vad han är van vid, det finns ingen moské i den lilla kommunen han placeras i, han är ensam och osäker och har bara asylboendet och dess personal att vända sig till, hur kan man hjälpa honom in i det svenska samhället?

3.1.2.3 Kultur

Cornell & Hartmann (1998) beskriver människor som kulturella varelser vilka lever i en värld som hela tiden tolkas. Idéer och förståelser utgör kärnan i vårt liv och har en mycket viktig del i den mänskliga utvecklingen. Genom att förlora sin kultur förlorar man också banden till sig själv. Etnicitet handlar inte bara om våra mänskliga band utan också om det sätt vi lever på, tänker på och den verklighet vi finns till i, för att inte nämna språket. En människa betraktar sig själv i den kontexten hon/han lever i och relaterar sitt liv till andras i omgivningen. Ett samhälle består av en egen kultur och har ofta bestämda åsikter om andra samhällsliga kulturer.

3.2 Professionalitet

Wingfors (2004) visar på att välfärdsstaten bygger på ett tjänstemannasamhälle där organisationer och dess individer försöker uppnå en professionell status genom kunskap, färdigheter, kontroll och utbildning. Detta för att kunna hävda att den kunskap man har och de

tjänster man erbjuder ska vara de bästa tillgängliga. Enligt Banks (2006) är socialt arbete benämnt som profession i mänsklig service, detta betyder att socialarbetaren måste ha speciell expertis och kompetens att alltid handla i sin klients intresse.

3.2.1 Socialarbetaren

Både Potocky-Tripodi (2002) samt Lynch & Hanson (2004) skriver att en socialarbeters kunskapsregister bör vara väldigt brett. Till exempel ska en socialarbetare inneha kunskaper i psykologi, sociologi, antropologi, statskunskap, historia, etnicitet, genus och ekonomi. Utöver basala kunskaper inom dessa ämnen tillkommer specialiseringar och specifika teorier, metoder och praktisk kunskap; konfliktteori, humanteori, problemlösning, organisation, familjeteori är några av många exempel. Inom praktisk kunskap handlar mycket om samtalsmetoder, förståelse och direkt analysförmåga av en berättelse. När man arbetar inom socialt arbete i en multikulturell sfär är det viktigt att inneha ”*cross-cultural competence*”, alltså att kunna handskas med olika uttryckssätt för personer med andra kulturella ursprung än en själv. För att på bästa sätt kunna göra detta krävs förutom alla ovan nämnda kunskaper även kulturförståelse, aktuell kunskap om omvärlden och självkänedom. Banks (2006) menar att det principiella förhållningssättet har kritiserats i socialt arbete eftersom det tenderar att bli robotliknande. Argumenten är att den som ska utföra det sociala arbetet sätts under alltför stor stress om man inte får vara människa, det anses vara omänskligt att kunna handla rationellt och enligt principer i det sociala arbetet. Även om socialt arbete styrs utifrån att alla ska behandlas lika kan man inte begära att de människor som utför arbetet ska vara oberörda i förhållande till situationer i arbetet. Reaktionen och beteenden som lojalitet, vänlighet, integritet och ärlighet måste få finnas. En annan aspekt kring professionalitet i socialt arbete är att kunna skilja mellan det privata och det professionella, både i den mening att utanför jobbet kunna släppa sådant som har med arbetet att göra för att inte gå in i den så kallade ”väggen”, men också för att socialt arbete många gånger handlar om att skapa samhällsindivider och därför ska man som socialarbetare passa sig för att i mötet med klienten blanda in personliga åsikter och beteende.

3.2.2 Professionalitet i socialt arbete

Wingfors (2004) presenterar att det finns tre hörnstenar i det sociala arbetet i bemötandet med klienter; *tillit*, *diskretion* och *moraliska dilemman*, här kommer tillit och moraliska dilemman

att presenteras. Dagens samhälle är mer riskfyllt än vad det tidigare varit med stor arbetslöshet, växande polarisering och ändrade familjesystem. Detta har gjort att allt fler människor på något sätt sökt sig till välfärdsstatens institutioner för att söka hjälp av samhällets experter, socialarbetarna är dessa experter. Socialarbetaren har i sitt arbete ganska fria händer att bedöma, analysera och handla utifrån sin egen tolkning av klientens berättelse, dock är socialarbetaren styrd av lagar och normer som samhället har gjort upp. Det är alltså socialarbetaren som blir klientens ledsagare i samhället och därmed den person som klienten sätter sin tillit till. Professionen gör att det ifrån samhället finns en förväntan att en socialarbetare alltid kan hjälpa, vilket kan göra att det också uppstår en stor förväntan hos den enskilde klienten på dennes socialarbetare. Detta skapar en spänning mellan klienten och socialarbetaren och det första mötet blir vägledande för hur klienten kommer att se på sin socialarbetare och därmed skapa den tillit som är så viktig i det sociala yrket. Fournier (1998) uttrycker det som att professionalitet kan då ses vara förbindelsen mellan klienten och den professionelle yrkesutövarens kompetens och handlingar. Wingfors (2004) beskriver vidare moraliska dilemman, att de inte lika mycket som de andra två, tillit och diskretion, handlar om teoretisk och praktisk kunskap, utan här ställs socialarbetarens personliga förmåga att analysera och värdesätta på prov. Ibland kan de lagar och regler som satts upp kännas som fel i ett ärende och då gäller det för socialarbetaren att kunna avgöra om han/hon ska gå ifrån lagarna och handla utefter sin egen moral och etik. Detta går inte att läsa sig till utan det är en kunskap som ligger i människan, inte utbildningen. En god etik i det sociala arbetet ökar förutsättningen att betraktas som professionell i yrket. Banks (2006) ser att dilemman i det sociala arbetet också kan finnas mellan relationen till organisationen man jobbar och relationen med klienten. En regel kan säga att man ska följa organisationens bestämmelser men ändå kan man inte bortse från känslan av medlidande och värme gentemot klienten. Glicken (2007) beskriver de fem vanligaste strategierna vad gäller klientmöten i det professionella sociala arbetet: *styrkeperspektivet*, där socialarbetaren försöker utnyttja de styrkor som klienten har och leta efter de positiva bitarna som får klienten att vilja kämpa; *evidensbaserat arbete*, som utgår från forskning och en kritisk syn på socialt arbete för att hitta den bäst lämpade metoden för klientens välmående; *psykodynamiken*, som letar efter ouppnådda stadier i klientens tidigare liv för att om möjligt hitta orsaker till ett beteende i det omedvetna; *kognition*, där socialarbetaren försöker ändra människors tankemönster när de ställs inför olika situationer och känslor samt *lösningfokuserat arbete* som riktar in sig på att förändra och se ett önskat slutmål som klienten ska uppnå.

3.3 Interkulturellt socialt arbete

Enligt Lynch & Hanson (2004) är interkulturell kompetens viktigt i en professionell relation i interkulturellt socialt arbete. Denna kompetens handlar om att fungera i vilken situation som helst utan att någon gång tveka om hur man bör agera. Socialarbetarens reaktion ska inte påverkas av dennes egen eller klientens socioekonomiska status, religion, utbildning, politiska åsikt, språk, kultur eller etnicitet. Som professionell socialarbetare ska man också kunna hantera skillnader och likheter mellan olika människor, alltså se till individuella egenskaper istället för att gruppera in människor utefter exempelvis ursprung eller religion. Interkulturell kompetens kan definieras som; en uppsättning beteenden, attityder och policies som får en individ eller ett system att fungera effektivt i arbete med klienter med annan kulturell bakgrund, eller; förmågan att tänka, känna och agera på ett sätt som bekräftar, respekterar och bygger på etnisk, sociokulturell samt språklig olikhet. En viktig del i denna kompetens är *självmедvetandet*, att se sig själv i sammanhanget och reflektera över vem man själv är och vilken uppfattning man bär med sig som individ. Dominelli, Lorenz & Soydan (2001) visar på en strategi som fokuserar på interkulturellt socialt arbete; den etniskt-sensitiva teorin. Den bygger på två grundresonemang som påstår att etnicitet och social klass spelar en betydande roll i skapandet av livets problem samt att socialt arbete är ett lösningsfokuserat arbete som kräver fokus både på mikro- och makronivå för att man effektivt ska kunna lösa de problem som är etniskt relaterade. Inom denna teori finns ordet etniklass som beskriver den position en individ har i samhället på grund av dennes ursprung och beteende och den indelning vi gör utefter dessa faktorer. Teorin tar också upp en modell för att som socialarbetare kunna hantera etnicitetsskillnader på ett professionellt sätt. Detta genom att ställa sig själv frågor om sin egen bakgrund, sina värderingar och vilken slags påverkan man själv gör i arbetet.

3.4 Konsekvenspedagogik

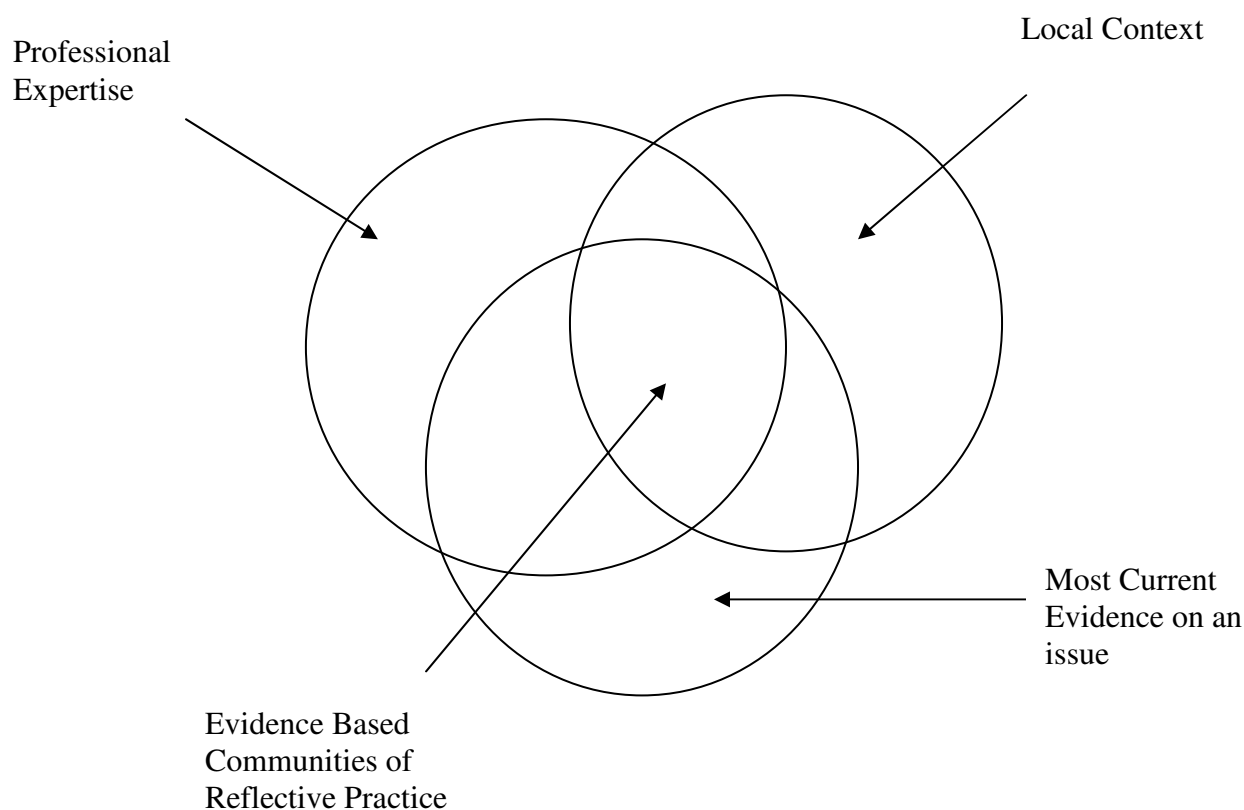
På grund av att boendet som studerats använder sig av konsekvenspedagogik finner jag det relevant att beskriva den teoretiska bakgrunden. Bay (2006) beskriver att utgångspunkten i konsekvenspedagogiken inte är behandling utan *socialt lärande*. Den finner grunden i det samhälle den finns i och bygger mycket på att anpassa dig till den stundande verkligheten. Den enskilde klienten ges stort ansvar för att öka den sociala handlingsförmågan, nyckelord i teorin är självhjälp, ansvar, trovärdighet, respekt, samarbetsvilja och mottaglighet. Samhällsträningen sker på klientens ansvar och bygger helt på dennes vilja att utvecklas med

stöd från socialarbetaren. Målet är att den sociala inläringen ska utmynna i att klienten ser konsekvensen innan han/hon handlar. Mycket finns alltså i bemötandet mellan människor där likvärdighet i behandlande och möte är av stor vikt samt att utveckling sker genom konflikt och konfrontation.

3.5 Sammanfattning

Kohli (2007) framställer en sammanställning av rapporter från UNHCR, brittiska hälsoministeriet och SCEP (Separated Children in Europe Programme) som påpekar att det viktiga i arbetet med ensamkommande flyktingbarn är att utgå ifrån att barnen är i behov av omsorg, praktisk guidning, inläring av vad som är rätt och fel samt en vägledning i att återuppbygga deras liv. Huvudtemat är att man ska se dem först och främst som ”barn i behov” och sekundärt som asylsökande. Några punkter som radas upp är att varje handling ska ske utifrån barnets bästa, barnet ska också behandlas på samma villkor som ett barn som är fött i landet. För övrigt ska barnets egna idéer alltid beaktas i deras utveckling och de ska ges utrymme att ta egna beslut. De ska ha möjlighet att fortsätta prata sitt modersmål och de beslut som tas kring barnet ska alltid förklaras på ett sätt som barnet förstår samt att alla beslut ska ha ett framtidsperspektiv. Lynch & Hanson (2004) anser att en socialarbetare som arbetar med barn ska kunna agera optimalt på alla barnets aktioner och ska förstå både styrkor och begränsningar hos barnet och i dess direkta omgivning.

Det är tydligt att professionalitet inte är helt lätt att definiera och förklara, i syftet sägs det att studien vill se på professionalitet, den vardagliga relationen mellan personal och barn, inre och yttre påfrestningar för personalen samt kompetens. Teorin kring professionalitet, etnicitet och interkulturellt arbete smälter här samman och det är svårt att se att dessa aspekter inte skulle påverka varandra. Därtill kommer också konsekvenspedagogiken som är en arbetsmetod man använder på det boendet där studien är genomförd. Utöver all denna kunskap som socialarbetaren ska besitta råder också till synes lagar som FN satt upp där man alltid ska agera utifrån barnets bästa. Detta är en enkel formulering som ofta får luddiga normer och riktlinjer. För att teoretiskt visa hur man kan formulera det professionella sociala arbetet visas här en modell utarbetad av Angela Murphy och Lisa Lodge (2008):



Fältet uppe till vänster beskriver vad man arbetar med, i detta fallet är det socialt arbete och flyktingbarn. Det övre högra fältet beskriver vart man befinner sig, i detta fall på ett gruppböende i en kommun Sverige. Det nedre högra fältet beskriver den teoretiska kunskapen man har att tillgå, i detta fall representeras det av det senaste inom professionalitet, etnicitet och interkulturellt socialt arbete. Dessa tre fält sammanflätas i ett fält som i blandningen får bästa möjliga socialt arbete i den kontext man befinner sig i. Denna modell kan användas för att skapa en grund för det arbete man vill utföra och den fungerar i de flesta sammanhang.

4. Material och metod

Här presenteras den metod som använts i studien samt hur urvalet såg ut, hur tolkningen av data gick till, vilka etiska överväganden som tagits hänsyn till samt studiens validitet och reliabilitet.

Detta är en explorativ studie i syfte att utforska och visa på mångfacettering inom det sociala arbetet, den påverkan personal på ett asylboende för asylsökande flyktingbarn har samt vilka kompetenser man behöver för att arbeta på ett sådant boende. Forskningen ägde rum på ett gruppboende för ensamkommande asylsökande flyktingbarn i en kommun i södra Sverige. Studien koncentrerade sig på personalens upplevelser av professionalitet, deras känsla av inre och yttre påverkan som avspeglar sig i arbetet samt deras åsikter om kompetens i yrket.

4.1 Forskningsmetod

Som metod använde sig forskaren av strukturerade kvalitativa djupintervjuer med både personal och teamchef på ett kommunalstyrt gruppboende för ensamkommande flyktingbarn. Detta för att målet var att komma nära respondenten och fånga dennes känslor och upplevelser av arbetet. Den kvalitativa metoden används för att upptäcka och förstå egenskaper hos mänskligt beteende (Svensson & Starrin, 1996) och den utforskar också människans åsikter och ger utrymme för reflektion. En kvalitativ forskningsintervju bygger på att forskaren utgår från de data, svar, uttryck, gester och känslor som samlas in under intervjun och ger inga utrymmen för förkunskaper, som forskare bör man då närma sig ämnet förutsättningslöst och öppet (Kvale, 1997). En intervjumall tillverkades utifrån olika temablock; arbetsroll och upplevelser, professionalitet, yttre påverkan och flyktingpolitik, inre påverkan och känslor. Respondenterna gav informationsrika svar, eftersom jag är oerfaren intervjuare blev jag bättre att ställa följdfrågor eftersom och jag lärde mig knep för att hitta essensen i vad som eftersöktes. Svaren som gavs blev också upphov till en del följdfrågor som inte var planerade från början men som visade sig ha betydelse i arbetssituationen. Jag använde mig av en inspelningsapparat för att sedan transkribera svaren. Inga anteckningar fördes under intervjuerna, jag ville att det skulle likna ett samtal mer än ett förhör.

4.2 Urval

Urvalet ska styras av syftet (Jacobsen, 2007) och i detta fall ville jag få med så olika respondenter som möjligt. Jag använde mig av kvoturval för att få respondenter från båda könen, i olika åldrar samt med olika bakgrund. En annan aspekt av urvalet är att boendet hade en begränsad uppsättning personal vilket gjorde att tidsbegränsningar påverkade urvalet och jag fick intervjua de som fanns tillgängliga. Urvalet blev därför mer likt ett bekvämlighetsurval samt ett kvoturval. Antalet respondenter, fem stycken, bestämdes ur ett tidsperspektiv. Kriterierna för urvalet var att respondenterna skulle arbeta på ett asylboende, jag ville gärna att respondenterna skulle vara av olika kön samt att de skulle ha olika utbildningsbakgrund och vara i olika åldrar.

4.3 Tolkning av data

Forskaren använde sig av en hermeneutisk analys för att på ett så öppet sätt som möjligt försöka förstå respondenternas känslor och uppfattningar. En hermeneutisk analys av data används för att forskaren ska kunna sätta sig in i respondentens reaktioner förutsättningslöst utan förförståelse. Målet är inte att beskriva en absolut verklighet utan att kunna beskriva ett exempel genom tolkningar. Därefter användes meningskoncentrering för att ta ut det relevanta i respondenternas svar (Kvale, 1997). Intervjusvaren från respondenterna sattes ihop i de olika temablocken, därefter lästes alla svar inom frågorna och blocken för att få ut det väsentliga i svaren kopplat till syfte och frågeställningar. Vad som tyvärr inte kom med är den idé som fanns innan att även utforska begreppet makt i relationen professionell socialarbetare-flyktingbarn men på grund av brist på rika svar lades den idén ner. Tanken var också från början att göra en observationsstudie kopplad till intervjuerna men också det lades ner på grund av tidsbrist.

4.4 Etiska överväganden

För att inte avslöja vilka respondenterna är har den geografiska platsen för boendet ändrats samt att inga namn förekommer i studien. Jag har fingerat namnen på respondenterna för att de inte ska kunna identifieras av utomstående. Intervjuerna spelades in på diktafoner som transkriberades direkt efter intervjutillfället och raderades senare för att nå största möjliga

diskretion. På grund av det begränsade antalet respondenter kommer dessa att känna igen sig själva och kanske även kollegor i materialet. Respondenterna är dock informerade om detta och har gett sitt medtyckande.

4.5 Validitet och reliabilitet

Validitet och reliabilitet används för att mäta hur bra forskaren lyckats i sin datainsamling och resultat. Validiteten visar att man mäter det man avser att mäta med an reliabilitet visar på tillförlitligheten i mätningarna (Kvale, 1997). Den intervjumall jag skapade tillsammans med min handledare innan studien har använts som insamlingsmaterial för att få svar på mina frågeställningar och mitt syfte. Alla svar på mina frågor är godkända av respondenterna. Detta visar tillsammans med genomgången av datainsamlingen, analysen och urvalet samt att inspelningstekniken fungerade utan missöden på god validitet. Resultaten i intervjuerna är sammanställda och tolkade av forskaren som är student och oerfaren inom forskningsområdet och är därför också färgade av forskarens teoretiska utgångspunkter och min person. Tyvärr är det svårt att komma ifrån den subjektiviteten i den kvalitativa forskningsmetoden vilket gör att reliabiliteten faller lite men i detta fall är det ofrånkomligt.

5. Resultat/Analys

I detta avsnitt redovisas resultat och analys ifrån intervjuerna med de fem respondenterna på asylboendet. Identiteterna på respondenterna är skyddade och jag har därför gett dem fingerade namn; Mikael, Göran, Hans, Sara och Jens. Nedan kommer jag att presentera dem kort en och en. För att förenkla för både mig själv i analysen och för läsaren har jag delat in intervjufrågorna i grupper utifrån studiens syfte och frågeställningar och kommer att presentera resultat och analys i frågornas gruppindelningar. Resultat samt analys kommer alltså att presenteras löpande.

Mikael är 24 år gammal och inte utbildad inom socialt arbete. Han är född i Sverige och anställd på boendet i en roll som liknar en fritidsledares. Han har ingen egen familj. Göran är strax över 30 och har en terapeutisk utbildning, han är anställd för att han är duktig på att analysera människors beteenden. Göran är född i Sverige och har familj. Jens är verksamhetschef på boendet, han har en utbildning som gör honom till en ledargestalt och det är han som är initiativtagare till detta projekt. Han är född i Sverige och har egen familj. Sara är runt de 30 och är född i Sverige, hon har också egen familj. Hennes utbildning bygger på mångkultur och förståendet av andra etniciteter. Hans, 30 år, är fritidsledare och född i Sverige, han har en egen familj och har varit anställd på boendet från starten.

5.1 Arbetsroll och upplevelse – ”dels är man en slags ställföreträdande förälder”

De svar respondenterna ger tyder på att man ser väldigt olika på sina arbetsroller, några anser att man gör en arbetsinsats som är behövd i samhället medan andra ser glädjen i att arbeta med människor. Någon har en väldigt strukturell syn på arbetet medan någon inte ser någon tydlig beskrivning av vad de gör. Man ser det också som en stor läroprocess på grund av den mångfald av kunskaper som krävs för jobbet. Alla utom en beskriver att personalen har olika roller på jobbet.

Göran: Man har ganska många roller. Dels är man en slags ställföreträdande förälder, fast vi inte ska vara föräldrar utan det är egentligen gode mannen som ska vara det, fast det är ju oss de känner. I många fall är det hellre oss de går till än gode mannen med småfrågor och så. Ibland är man ju lite lekledare, ibland är man den

som sätter gränser. Det är ju vi som ansvarar för markservicen också, ha kontakt med skolan, man är nåt slags sambandscentral med gode män, skola, socialtjänsten, psyk, hälsocentral, allting.

Mikael: Jag tycker det är väldigt intressant och givande, min roll är att få dem att ha det så bra som möjligt så länge de är här. Det är väl den rollen, nästan lite som en fritidsgårdsroll.

Jens: Jag ser det som en möjlighet att påverka någonting, göra nåt bra av målgruppen vi har här, att öppna upp samhället och tänka på ett nytt sätt med de här pojarna vi jobbar med, det tycker jag är det viktigaste. Det är för många vårdande människor i hela integrationsprocessen, det finns inte tillräckligt med drivkraftsmänniskor för att få ut pojkarna till att bli en av oss. Det är det största jag ser som vi gör.

Vad som kan utläsas från svaren är skillnaden mellan vilka typer av roller eller olika typer av egenskaper som den enskilde är anställd för. Alla som arbetar på boendet har olika utbildningsbakgrund vilket gör att man ser väldigt olika på problematiseringen av arbetet. Vad som ändå verkar vara slående är hur många olika typer av människor det behövs för att boendet ska vara rullande. Potocky-Tripodi (2002) beskriver den mångfald av kunskaper som behövs inom det sociala arbetet, beskrivningen av att vara ett nav i en social process där man ska kunna agera både samhällsriktat samt mot klienten. De andra svaren beskriver mer den inriktning på arbete som konsekvenspedagogiken beskriver, att socialarbetaren ska vara en språngplanka för klienten ut i samhället (Bay, 2006). Både Lynch & Hanson (2004) samt Kohli (2007) visar på vikten av att använda klientens vilja och energi framåt i utvecklingen. Cornell & Hartmann (1998) belyser vikten av sociala institutioner i en identitetsprocess. Här blir personalen drivande i barnens relation till skola och föreningar.

När det gäller integreringsprocessen beskriver alla att de på något sätt är en väg för flyktingbarnen in i samhället och kan ledsaga dem att hitta nya saker att göra som de inte är vana vid. Genom de olika bakgrunder personalen har så kan de på olika sätt utnyttja kontakter i samhället för att skaffa praktikplatser eller utbildning. Det är många svar som beskriver försvenskandet av barnen som en viktig del i processen, att de ska kunna anpassa sig i det samhälle som finns. Några säger att barnen äntligen får prova saker de aldrig kunnat göra förut.

Sara: Jag ser att jag kan försöka hitta vägar ut till samhället, jag har sen förut ett ganska etablerat kontaktnät vilket har inneburit att jag faktiskt har ordnat med ganska många praktikplatser och även jobb. Det är väl egentligen kan man säga en av de viktigaste bitarna, att försöka hitta någonting utanför boendet eftersom vi ser att de mår bättre av att ha saker att göra.

Mikael: Vi försöker jobba med att få dem ut härifrån så att säga, vi vill helst att de ska vara ute och umgås med andra inte bara liksom klumpa ihop sig här inne för då blir det ju inte någon integration om de bara umgås med de andra asylsökande. Jag har hjälpt till att fixa så de kan spela fotboll, det är fyra stycken nu som spelar i olika lag, det har varit ganska lätt för det har jag själv spelat så man känner folk i olika föreningar.

Modellen om identitetskonstruktion som beskrivs av Cornell & Hartmann (1998) visar hur man försöker förändra någons identitet genom anpassning till ett samhällsligt system. I respondenternas svar kan man tolka en önskan om att göra barnen till en i samhället, att bli en av "oss", detta är också i enlighet med konsekvenspedagogiken (Bay, 2006). Den position som personalen på boendet skulle ta i modellen skulle falla åt det vänstra övre hörnet där de har en stor del i barnens utformning samt att de är del av de yttre omständigheter som gör att barnen måste anpassa sig. Här spelar också samhället en stor del i skapandet av identiteten, det är den direkta omgivningen som bestämmer hur deras identitet behöver se ut för att anpassas så bra som möjligt. Cornell & Hartmann (1998) visar också att man genom att leva i verkligheten får det enklare att anamma en kultur och då också anpassa sig i ett samhälle.

I frågan om känslouttryck i jobbet och om det är viktigt att känna efter i arbetsrollen svarar majoriteten av respondenterna att de upplever alla olika känslor som finns och att det handlar mycket om personliga känslor i arbetet. Ilska, glädje, ledsamhet, besvikelse, lättnad, ungefär allt. En tycker att jobbet endast är kul medan en inte alls känner något. Däremot säger alla att känslorna är viktiga i arbetet eftersom det formar vardagen man lever i genom det intima arbetssättet som blir på ett boende samt att det är svårt att bortse från alla de känslor man har i arbetet på grund av den situation flyktingbarnen lever i, däremot tillägger några att känslorna absolut inte får styra eftersom det kan inverka negativt på barnens agerande.

Göran: Ja, det är väl ungefär alla känslor man kan ha. Det kan vara väldigt roligt, man känner sig nyttig, man känner kärlek till dem, man ömmar för dem, de kommer och öppnar sig och berättar om olika saker.

Hans: Jag får, ja, bra känslor naturligtvis men ibland är det jobbigt, jag blir ledsen, jag har grinat, jag har skrikit, jag har varit tyst, har gått undan och jag har väl nästan varit beredd på att ha slagits så att mer än i nåt annat jobb så har jag väl gått igenom hela registret.

Göran: Det är viktigt att förvalta de på nåt vis, både killarnas och våra känslor men vi ska ju inte dela deras känslor utan de ska kunna studsa känslor mot oss. Vi pratar mycket om att tolka killarnas känslor och vad vi ska göra med det. Särskilt under asylprocessen så är det ju mycket rädsla, ångest och frustration.

Sara: Känslor är viktiga men de får inte ta överhanden, jag måste sätta mig in i det de beskriver men utan att för den skull uppslukas av det, jag tror att det där är en hårfin balansgång, de berättar historier som är helt obegripliga för oss.

Jens: Jo känslorna är viktiga om jag tänker på vad jag skapar, vad jag kan vara med och skapa för de här pojkarna på sikt men att vara personligt involverad i pojkarnas mål, nej då gör jag inte ett bra jobb för det är ungdomspsykiatrin och sjukvården och de delarna i samhället som ska ta det.

Även här märks den bredd på förmågor som beskrivs av Potocky-Tripodi (2002) som personalen måste ha för att kunna arbeta på boendet. Det är tydligt att personalen inte kan komma ifrån att de är barnens närmast stående även om det egentligen ska vara de gode mannen som har den rollen. Vad gäller uttryckandet av känslor beskriver Banks (2006) det omöjliga i att vara opåverkad i det sociala arbetet. Hon anser att det är ofrånkomligt att visa känslor eftersom det är en del av det mänskliga beteendet.

5.2 Professionalitet – ”att jobba med människor kräver att du kan spela en roll”

Frågan om vad professionalitet är besvaras med majoritet att det handlar om att skilja på det privata och det professionella. Att man ska kunna lägga sina egna känslor åt sidan för att inte påverka flyktingbarnen med personliga känslor. Utåt sett ska man inte visa sina känslor utan sådant får man hålla inne med tills barnen inte är i närheten.

Sara: Professionalitet skulle jag beskriva som att man kan förhålla sig till olika situationer utan att bli privat, utan att blanda in mig personligen. Att kunna tänka på vems behov är det som ska styra, vems behov det är som ska stöttas och uppfylla, att kunna se klart och använda sin kompetens på rätt sätt vid rätt tillfälle.

Mikael: Det gäller väl att hålla privatsidan åt sidan, man ska så klart kunna ha roligt med grabbarna men man måste ändå vara en förebild.

Jens: Det är för mig den tydligaste delen i den här verksamheten där man jobbar med människor. Att jobba med människor kräver att du kan spela en roll ibland när det behövs.

Däremot urskiljer sig ett svar ganska markant ifrån de andra. Hos denna respondent handlar inte professionaliteten om att vara öppet känsloladdad inför barnen utan att kunna läsa situationer när man kan vara människa och när man kan vara professionell.

Hans: Professionell för mig är att vara en nära människa, att våga bjuda på sig själv, även personliga och privata saker när man känner det men att kunna göra värderingen själv när det börjar bli för mycket och att kunna kliva ur det i tid innan man äts upp. Självklart, om man bjuder på det för långt så att man blir för privat eller för nära så kommer det ju kosta dig någonting, ett pris, om man inte klarar att göra den balansgången att känna att nu, det här är min gräns, då kan jag känna att man är oprofessionell.

När det handlar om professionalitet i förhållande till barnen på boendet är de flesta ense om att det handlar om tillit och ärlighet för att bygga upp tilliten.

Sara: Tillit och lojalitet, att förmedla, att oavsett vad det är för någonting så kan ungdomarna känna att de kan komma när de vill och om vad de vill och att det finns en ömsesidighet i relationen.

De tre hörnstenar som omnämns av Wingfors (2004) är alla byggda på tillit och ärlighet för att få ut så mycket av relationen med klienten som möjligt. Svaret visar tydligt på att tillit är viktigt i den situation som råder på boendet. Att kunna finnas till för barnen är en betydelsefull del av arbetet.

5.3 Flyktingpolitik och yttre påverkan i arbetet – ”man blir ganska besviken på systemet”

Nästan alla följer flyktingpolitik i media och är intresserade av det. Alla tycker ändå att de blivit mer intresserade sedan de börjat jobba på boendet. En del är personligt intresserade och följer det aktivt. En del anser att flyktingpolitiken påverkar deras arbete, till exempel så kan en del reflektera över Migrationsverkets roll i besluten om barnen får stanna eller inte.

Hans: Jag skulle inte kunna jobba på Migrationsverket som handläggare nu vilket jag kunde tänka mig förut. När man jobbar på den här sidan av det blir man ganska besviken på systemet.

Sara: Det är många gånger man får lägga band på sig själv, vi ser ju till exempel Migrationsverkets praxis och hur de hanterar asylprocessen, vi ser hur lång tid det tar och det är vi som jobbar med de ungdomar som blir drabbade.

Däremot vill de flesta inte ha någon styrning utifrån i deras egen verksamhet utan man trivs bra med att få utdانا sina egna normer och bestämmelser i boendet. Endast en respondent kan tycka att det saknas kontroll uppifrån men det handlar också mer om ett nationellt perspektiv, att staten skulle kunna kontrollera transitboendena och asylhemmen i de olika kommunerna för att barnen ska kunna känna igen sig när de flyttas runt. De flesta ser sig ändå maktlösa inför det hierarkiska systemet där de anser sig vara den sista brickan i ett spel som inte kan påverka särskilt mycket i barnens rättsliga situation, deras arbete handlar istället om att förbereda barnen inför ett eventuellt liv i Sverige. Ett par av respondenterna nämner uttrycket ”att slåss mot väderkvarnar” i sin beskrivning av arbetet.

Hans: Det mesta av styrningen som kommer är från Migrationsverket och det enda de gör är att de betalar för de här platserna, sen är ju vi fria att utforma hur den här verkligheten ska se ut.

Jens: Vi får jobba skitmycket mot de yttre faktorerna, jag tänker skola, kommun, socialtjänst, BUP, ungdomspsykiatri det är ju någonting vi själva får skapa för det finns inte uppbyggt i kommunen.

Här finns mycket av det Wingfors (2004) beskriver om socialarbetaren i systemet, att det är väldigt lite som en individ kan påverka i en stor apparat och den stress som kommer av att från klientens sida ses som en person som kan påverka men att ändå inte ha någon samhällelig makt. Man kan också se en koppling till Cornell & Hartmann's (1998) diskussion om grupprelationer och identitet i ett samhälle. I detta fall kan man tolka det som att personalen ställer sig på samma sida som barnen, man vill kunna påverka deras situation men har inte makten till det.

5.4 Personlig och inre påverkan på arbetet – ”man använder sig själv som instrument”

De flesta anser att jobbet speglar deras personliga åsikter ganska bra men några tycker att det krävs för lite ansvar eller att man jobbar alltför statiskt. Om man ställt sig i konflikt mellan sig själv och arbetet råder det delade meningar om, en del tycker att man ofta får försöka kontrollera sig själv för att hålla arbetsgruppens bestämmelser medan några inte alls har problem med det, en del skiter i vad man har beslutat medan en del inte ser själva arbetet som något att vara i konflikt med utan det handlar mest om praktiska saker som är besvärliga.

Sara: Jag är inte alltid överens med det som beslutas men det handlar inte om värderingar och människosyn utan det handlar mer om praktiska beslut.

Hans: Jag kan ha en konflikt i mig och känna att nej, det här är nog inte rätt eller det här är jag tveksam till... i mer eller mindre utsträckning måste jag jobba med motsatsen till mig själv och vad jag själv står för så det är utvecklande att tvingas att se en sak ur en annan synvinkel.

De flesta tycker att de kan hålla en bra nivå vad gäller jobb och privatliv. Ingen har några speciella problem att släppa jobbet när de går hem, i så fall vid enstaka tillfällen. Däremot så kan några respondenter känna att de är okoncentrerade om de kommer till jobbet och är trötta eller irriterade på något men samtidigt säger de att det är en så avslappnad miljö att om de skulle vara på dåligt humör eller frustrerade så kan man alltid gå undan en stund.

Jens: Jag har inga problem vare sig åt det ena eller andra hållet. Nej jag har aldrig haft problem med det, det är slå av och slå på.

Sara: Både ja och nej skulle jag säga men det finns en sån pass öppenhet i personalen så om det skulle vara så kan jag gå åt sidan och samla mig.

Detta kan ses i samband med Banks (2006) aspekt att kunna skilja mellan privat och professionell. Här handlar det om att kunna släppa saker som händer privat för att inte påverka jobbet och samma åt det andra hållet, att kunna koppla ifrån arbetet så att det inte påverkar ens privata sfär och då riskera att "gå under" som en respondent uttrycker det.

Däremot när jag ställer en följdfråga om hur man påverkas i arbetet av arbetet och hur de ser på handledning kommer det upp starka reaktioner. Ett par av respondenterna anser sig kunna hantera situationer som är jobbiga medan andra uttrycker en önskan om att få handledning eller en slags samtalsterapi i arbetet.

Sara: Det händer ju väldigt mycket inom oss med tanke på det här med professionalitet och känslor och mer allmänt kring hur man hanterar situationer där ungdomar mår väldigt, väldigt dåligt.. där saknar vi handledning.

Hans: Jag tror att det behövs för det är krävande rent känslomässigt, man lägger in en ganska stor arbetsinsats eftersom man använder sig själv som instrument.

Banks (2006) lyfter fram kritiken av det principstyrda sociala arbetet där man ska bete sig nästan som en robot. Konsekvenspedagogiken (Bay, 2006) däremot, som detta boende arbetar utefter, lär att sådana diskussioner om psykiska påfrestningar ska man arbeta med inom arbetsgruppen. Det dyker alltså upp en konflikt mellan teori och verklighet i detta sammanhang där en del personal anser sig behöva mer samtalsstöd än vad som finns tillgängligt.

5.5 Yrkeskompetens – ”det gäller att vara en bra människa”

De olika kompetenser som beskrivs vara behövda är skiftande men de flesta anser att man måste vara en bra människa eller ha en bra människosyn för att kunna jobba på boendet. Alla svara ändå att det är viktigt att personalen har olika slags kompetenser. Alla tycker däremot att hushållskunskap är det viktigaste eftersom det är de huvudsakliga arbetsuppgifterna i boendet. Detta är intressant eftersom det betyder att det är mer praktiskt arbete än socialteoretiskt. Ändå kommer många vid närmare eftertanke tillbaka till det pedagogiska arbetet och att det är en stor fördel att kunna ta människor, i alla lägen, vad som än händer.

Sara: Vi ska vara kock, städerska, pedagog, kurator, you name it. Men jag tror att den viktigaste kompetensen egentligen handlar om att kunna bemöta människor och inte utifrån vad de är och var de kommer ifrån.

Hans: Man behöver kunna skapa band med människor, man behöver vara inkännande, ödmjuk, ganska lugn, man behöver kunna vara ganska analytisk när det gäller det sociala.

Göran: Ta folk alltså, det är ju inte så lätt att beskriva den kompetensen, att vara bra på att förklara saker, att vara språkmedveten, att kunna diskutera känslor, att vara besvärlig och beskriva hur man känner vad andra gör. Det är väl ingen särskild utbildning man behöver ha gått utan det är att vara en bra människa.

Detta visar än en gång på Potocky-Tripodi's (2002) och Lynch & Hanson's (2002) resonemang om det mångfacetterade sociala yrket och kravet på att vara allvetande som socialarbetare. Dock har man på detta boende löst den problematiken genom att se till så att det finns individer med skilda utbildningsbakgrunder. Samma författare visar även på vikten av att kunna hantera problem i en interkulturell relation. Att vara självmedveten och kunna reflektera över saker utifrån en annan människas synsätt, inte bara ens eget.

En del känner sig tillkortakommande i vissa situationer och skulle vilja ha mer utbildning i pedagogik. Det är just i de påfrestande lägena, till exempel i motivationssamtal, som några kan tycka att de behöver lära sig ännu mer. Man vet inom personalgruppen att målet för boendet inte ska vara ett behandlingshem men att verkligheten är något annat och där behöver man få mer kunskap. De flesta anser ändå att deras utbildning har gett dem de nödvändiga verktygen för jobbet, i alla fall för den specifika arbetsuppgift som man blivit anställd för.

6. Diskussion

Med denna studie vill jag skapa en större förståelse för den arbetssituation som personal på ett gruppboende för asylsökande flyktingbarn lever i. Jag ville dessutom undersöka vad som påverkar dem i deras arbete samt vilka slags kompetenser som behövs för att arbeta i denna del av det sociala arbetet. De svar jag fick under intervjuerna speglade mina förväntningar på hur mångfacetterat yrke det är att arbeta på ett boende och hur svårt det kan vara med avgränsningar mellan vad man enligt arbetsuppgifterna ska göra och vad man i verkligheten måste göra i rollen som ledsagare till ett barn.

En av de saker som jag slogs av under analyserandet var hur olika roller personalen hade på boendet och att det också var ett mål med verksamheten. Detta gjorde att de som arbetade där var väldigt olika som personer och naturligtvis hade olika syn på sitt arbete. Det som alla dock var överens om var att man utförde en utåtriktad verksamhet och inte var en vårdande institution som fanns till för mentalt stöd, även om det självklart blir så när man bor tillsammans med barnen. En annan tydlig sak som visade sig var dilemmat mellan att vara en känslös människa och att vara professionell i konsekvenspedagogikens beskrivelse. Flera respondenter upplevde det som svårt att alltid hålla tillbaka känslor och att det fanns en önskan om att få utrymme för den typen av egenterapi. För att knyta tillbaka till teorin fanns det även en betydelsefull sak i konstruktionen av identiteter där personalen spelar en stor roll hos de här barnen. Ett av svaren lyder att man använder sig själv som instrument i arbetet vilket då får konsekvenserna att konstruktionen av den svenska identiteten hos barnen naturligtvis härleds till personalen och deras beteende. Det är också där som kärnan i mina tankar innan studien finns. Hur formar vi dessa barn till att bli svenskar? Vad kan påverka om det blir bra eller dåligt? Kan man utbilda sig till att göra det? Att kompetensen är viktig hade jag förningar om redan innan studien men jag trodde att respondenterna skulle förorda sin egen utbildning väldigt mycket och vikten av att ha en social utbildning. Till min förvåning så var det inte den största egenskapen även om många nämnde utbildning som "bra att ha". Tyngdpunkten låg nämligen i det personliga hos personalen. Att passa in i gruppen, att kunna hantera situationer med lugn och att vara rak och ärlig och samtidigt spela en nyttjande roll med stor kännedom inom företags- och föreningslivet i samhället. Detta hade en positiv inverkan på mig eftersom jag personligen anser att detta ska genomsyra hela det sociala yrket, alltifrån biståndshandläggare eller personlig assistent till att arbeta på Migrationsverkets

huvudkontor. Genom intervjuerna, de svar jag fick och teorierna anser jag mig ha svarat på det syfte och de frågeställningar som ställdes innan studien. Jag tycker att jag visat på det komplexa med arbetsrollen, de påfrestningar som personalen utsätts för och det bemötande som mynnar från deras beteende och känslor samt vilka slags kompetenser som behövs för att arbeta på ett boende för ensamkommande asylsökande flyktingbarn.

Studiens styrkor är att den tar upp ett ämne som det inte finns någon forskning kring i ett svenskt perspektiv. De enda skrifter jag funnit och tagit del av har varit andra uppsatser som gjorde i början på 2000-talet. En annan styrka är att detta är ett mycket viktigt område inom socialt arbete eftersom kravet på kommuner att öppna asylhem för ensamkommande flyktingbarn ökar och fler tar på sig detta ansvar. Det behövs mer forskning kring vad som gör att dessa boenden lyckas i sitt uppdrag och kan ledsaga barnen in i samhället på bästa möjliga sätt. Studiens svagheter är att det är en sådan liten grupp jag studerat, det skulle ha varit önskvärt för generaliserbarheten att intervjua fler ledsagare på fler boenden i andra kommuner i landet, både kommuner som är relativt erfarna i fältet och några som är nya. En annan svaghet är att den inte tar upp könsperspektiv och etnicitetsperspektiv inom personalgruppen. Det hade varit intressant att jämföra bemötande mellan kvinnor och män samt mellan infödda svenskar och utlandsfödda socialarbetare.

Studiens betydelse för samhället är att den just tar upp ett aktuellt område som omfattar många kommuner i Sverige som inte har erfarenhet att arbeta med denna målgrupp. Studien samt ytterligare forskning kan ge en guide till hur man på bästa sätt förebygger och genomför ett bra boende för barnen och en väg in i det svenska samhället. Jag skulle gärna se att fler i framtiden förespråkar större kunskap i detta område av socialt arbete för jag tror att vi inte sett slutet på utvecklingen i migrationsmönster där barn kommer till Sverige utan anhöriga.

De frågor jag vill ställa för framtiden och inspiration till vidare forskning är framförallt att göra en sådan här studie i ett bredare perspektiv som beskrevs ovan. Jag skulle också ställa mig positiv till forskning som behandlar den utbildning som finns i Sverige där man ska vara specialist på interkulturellt socialt arbete efter tre och ett halvt år. I Sverige finns två socionomutbildningar med en sådan inriktning, den enda universitetsutbildningen är förlagd till Mittuniversitetet. Erbjuder den en tillräcklig kunskapsbas för att klara av interkulturellt arbete eller skulle det behöva utvecklas och nischas än mer? Eller ska man ta bort specialiseringen och koncentrera sig på en klassisk socionomutbildning för alla? En annan

tanke inför framtiden är att man inom kommunerna i Sverige ska ta en allvarlig funderare på om man klarar av att ta emot den nämnda målgruppen och göra det på ett seriöst och igenomtänkt sätt. I mina intervjuer anade jag en stor tveksamhet kring den studerade kommunens förberedelser inför projektet och att man från boendets håll fortfarande ställer sig frågande till kompetensen och ambitionen från högre ort. Min önskan vore att kommuner som åtar sig att ledsaga ensamkommande flyktingbarn in i samhället först gör en ordentlig undersökning om samhällets samarbetsförmåga och om sitt eget ansvar och dessutom gör en förstudie där man tittar på andra kommuners erfarenheter inom området.

Referensförteckning

Elektroniska källor

www.migrationsverket.se

<http://www.migrationsverket.se/infomaterial/asyl/allmant/ensamkommandebarn.pdf>

http://www.migrationsverket.se/pdf/akter/kommuner/aktuellt_barn.pdf

<http://www.unhchr.ch>

<http://www.unhcr.se>

http://www.unhcr.se/SE/Protect_refugees/pdf/children_world/summarynote.pdf

<http://www.w.lst.se/upload/8898/regint.pdf>

Litteratur

Banks, S. (2006). *Ethics and values in social work*. New York: Palgrave Macmillan.

Bay, J. (2006). *Konsekvenspædagogik : En pædagogik om eksistens og social handlingskompetence*. Köpenhamn: Borgens Forlag

Cornell, S. & Hartmann, D. (1998). *Ethnicity and Race – making identities in a changing world*. Thousand Oaks: Pine Forge Press.

Delgado, M., Jones, K & Rohani, M. (2005). *Social work practice with Refugee and Immigrant youth in the United States*. Boston: Pearson Education Inc.

Dominelli, L., Lorenz, W. & Soydan, H. (2001). *Beyond racial divides – ethnicities in social work practice*. Burlington: Ashgate Publishing Limited.

Jacobsen, D. I. *Förståelse, beskrivning och förklaring – introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.

Glickson, M. D. (2007). *Social work in the 21st century – an introduction to social welfare, social issues and the profession*. Thousand Oaks: Sage Publications.

Hessle, M. (2006). SOU-rapport 2006:114 *Asylsökande barn med uppgivenhetssyndrom – ett svenskt fenomen år 2001-2006*. Stockholm: Justitiedepartementet

Hjern, A. (2006) i Malmström, C. red. *Satsa på barnens vardagsmiljöer – mottagande och introduktion av flyktingbarn och ungdomar*. Stockholm: Stiftelsen Allmänna Barnhuset.

Kohli, Ravi K. S. (2007). *Social work with unaccompanied asylum seeking children*. London: Palgrave Macmillan.

Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Lynch, E. W. & Hanson, M. J. (2004) *Developing cross-cultural competence – a guide for working with children and their families*. Baltimore: Brookes Publishing.

Potocky-Tripodi, M. (2002). *Best practices for social work with refugees and immigrants*. New York: Columbia University Press.

Spencer, S. (2006). *Race and ethnicity – culture, identity and representation*. London: Routledge.

Svensson, P-G. & Starrin, B. (1996). *Kvalitativa studier i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur.

Wingfors, S. S. (2004). *Socionomyrkets professionalisering*. Göteborg: Department of sociology.

Artiklar

Ehnholt, , Kimberly A. & Yule, W. (2006). Practitioner Review: Assessment and treatment of refugee children and adolescents who have experienced war-related trauma. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 47:12, 1197-1210.

Fournier, V. (1998). The appeal to "professionalism" as a disciplinary mechanism. *The Sociological Review*. Volume 47, Issue 2. Oxford.

Kohli, Ravi K. S. (2005). The comfort of strangers: social work practice with unaccompanied asylum-seeking children and young people in the UK. *Blackwell Publishing Ltd*. University of London.

Kohli, Ravi K. S. (2005). The Sound Of Silence: Listening to What Unaccompanied Asylum-seeking Children Say and Do Not Say. *British Journal of Social Work*. University of London.

Vickers, B. (2005). Cognitive model of the maintenance and treatment of post-traumatic stress disorder applied to children and adolescents. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 10, 217–234.

Övriga källor

Murphy, A. & Lodge, L. (2008). *Administrative management or enhanced practice: the role of evidence-based practice on the road to quality*. AWAC Conference.

Bilaga - Intervjumall

Arbetsroll

- Hur ser du på ditt arbete med flyktingbarn? Vad känner du att du bidrar med i deras integreringsprocess?
- Ev. fråga. Tycker du att du agerar annorlunda beroende på barnets kön?

Professionalitet

- Hur skulle du beskriva professionalitet?
- Vad är viktigt i en professionell relation/det viktigaste?
- Varför har du valt just detta yrke?
- Ge exempel på en oprofessionell handling du gjort i relation till ditt arbete?
- Ge ett exempel på när du gjort en professionell handling under ett svårt läge?

Flyktingpolitik/barnens situation

- Följer du flyktingpolitik i media?
- Känner du av flyktingpolitik i ditt arbete? Till exempel genom riktlinjer, regler och förordningar?
- Hur känner du inför detta? Skulle du vilja ha mer stöd uppifrån eller mindre? Är det hindrande eller stödjande?

Inre påverkan/känslor

- Vilka känslor får du när du arbetar med barnen?
- Anser du att känslorna är en viktig del av arbetet?
- Känner du att dina personliga åsikter stämmer överens med det arbete som utförs på arbetsplatsen?
- Har du någon gång känt dig i konflikt mellan dig själv och arbetet?
- Påverkar dessa saker dig i ditt arbete?
- Vad är det bästa/sämsta med att arbeta med ensamkommande flyktingbarn?
- Har du påverkats personligen i din vardag av arbetet?